1961
ଜୁଲାଇ 18

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II

ବନାମ

ଶକୁନ୍ତଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି

(ଏସ୍. କେ. ଦାସ, ଏମ୍. ହିଦାୟତୁଲ୍ଲା ଏବଂ ଜେ. ସି. ଶାହା ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ)

ଆୟକର - ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଅଂଶଧନ - ବଣ୍ଟିତ ଲାଭାଂଶ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ଅଣ-ବଣ୍ଟିତ ଆୟ - ପରିବାର ପକ୍ଷେ ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ କି ନାହିଁ - ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 (1922 ର 11), ଧାରା 23A ।

ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ଏକ କମ୍ପାନୀରେ 1842 ଅଂଶର ହିତାଧିକାରୀ ଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ପରିବାରର ବିଭିନ୍ନ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ ଥିଲା । 1949-50 ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922ର ଧାରା 23A (ଯେପରି ସେ ସମୟରେ ଥିଲା) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ କମ୍ପାନୀର ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ ଆୟର ଅବିଭକ୍ତ ଅଂଶ ଅଂଶଧାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭାଂଶ ଭାବରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ । 1842ର ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ ସମାନୁପାତିକ ଲାଭାଂଶକୁ ମିଳିତ ପରିବାରର ଆୟରେ ଯୋଡା ଯାଇଥିଲା । କରଦାତା-ପରିବାର ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଧାରା 23A ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିବା ଲାଭାଂଶ ପରିବାର ହାତରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ହାତରେ ଆକଳନ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23A ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିବା ଲାଭାଂଶର ଆକଳନ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ହାତରେ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କେବଳ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ହାତରେ ଆକଳନ କରାଯାଇପାରିବ ଯେଉଁମାନେ କମ୍ପାନୀର ପଞ୍ଜିକୃତ ଅଂଶୀଦାର ଥିଲେ । ଏହି ଧାରାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ କୃତ୍ରିମ କିମ୍ବା କାଳ୍ପନିକ ଆୟକୁ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ମୋଟ ଆୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଥିଲା । ଧାରା 23A ରେ " ଅଂଶୀଦାର" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ କମ୍ପାନୀର ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଧାରା ଅଂଶଧନର ଲାଭଦାୟକ ମାଲିକଙ୍କ ବିଷୟରେ କହି ନଥିଲା । ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀଦାର ନଥିଲେ । ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ କଳ୍ପନା ବିଧାନର ସରଳ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏସ୍. ସି. କାମବାଟ୍ଟା ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, ବମ୍ବେ, (1946) 14 I. T. R. 748 ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଶକ୍ତି ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍, ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, ବମ୍ବେ, (1948) 16 I. T. R. 187, ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଛି ।

1961
ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II
ବନାମ
ଶକୁନ୍ତଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ହାଓଡା ଟ୍ରେଡିଂ କୋ. ଲିମିଟେଡ୍, ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କଲିକତା, (1959) 36 I.T.R. 215 ଏବଂ ଚରଣଦାସ ହରିଦାସ ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, ବମ୍ବେ, (1960) 39 I. T. R. 202, ଲାଗୁ କରିଥିଲେ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା :ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 125,231 ଏବଂ 447/1960 ।

ନ୍ୟାୟଧିଶ ଏସ୍.କେ.ଦାସ

ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା ଯଥାକ୍ରମେ 30, 29 ଏବଂ 37/57 ର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 25, 1957 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କେ. ଏନ୍. ରାଜାଗୋପାଳ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଡି. ଗୁପ୍ତା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏ. ଭି. ବିଶ୍ୱନାଥ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଜେ. ବି. ଦାଦାଚାଞ୍ଜି ।

1961 ମସିହା ଜୁଲାଇ 18ରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଶେଷ ଅନୁମତି ସହିତ ଏହି ତିନୋଟି ଅପିଲ ଉପରେ ଏକାଠି ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ତିନୋଟି ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ଯଥା, ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା 29/1957, ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା 30/1957 ଏବଂ ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା 37/1957 । ତିନୋଟି ମାମଲାରେ ତଥ୍ୟ ସମାନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ସମାନ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 1957 ମସିହାର ଆୟକର ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା 29 ରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରମୁଖ ରାୟରେ ଏହାର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ସନ୍ଦର୍ଭ ସେହି ଉତ୍ତର ଅନୁଯାୟୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଯଦି ଆମେ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା 29 ର ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଏବଂ ତା'ପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଉଠିଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଦେଇଥିବା ଉତ୍ତର ସୂଚିତ କରିବା ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ।

ଜଣେ ନାନାଲାଲ ହରିଦାସ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର କର୍ତ୍ତା ଥିଲେ, ଯିଏ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବେ କପା ରପ୍ତାନି ଏବଂ ଆମଦାନୀ ଲିମିଟେଡ଼ (ଏହାପରଠାରୁ କମ୍ପାନୀ ଭାବରେ ପରିଚିତ) ନାମକ ଏକ କମ୍ପାନୀରେ 1842 ଅଂଶର ହିତାଧିକାରୀ ଥିଲେ । ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା

1961

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II
ବନାମ
ଶକୁନ୍ତଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ଅଂଶଧନମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା	ନାମ କିମ୍ବା ନାମ ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ ଅଛନ୍ତି
877	ତ୍ରିଭୁବନଦାସ ହରିଦାସ
815	ନାନାଲାଲ ହରିଦାସ
150	ନାନାଲାଲ ହରିଦାସ ଏବଂ ତ୍ରିଭୁବନଦାସ ହରିଦାସ

ପରି ପରିବାରର ବିଭିନ୍ନ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ ଏହି ଅଂଶଧନଗୁଡ଼ିକ ରଖାଯାଇଥିଲା ।

କମ୍ପାନୀଟି ଏପରି ଏକ କମ୍ପାନୀ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଜନସାଧାରଣ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହୀ ନଥିଲେ । 1949-50 ଆକଳନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922ର ଧାରା 23Aର ପ୍ରାବଧାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଲାଗୁ କରିଥିଲେ (ଯେହେତୁ ଏହା 1955ର ସଂଶୋଧନ ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା) ଏବଂ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର କମ୍ପାନୀର ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ ଆୟର ଅବିଭାଜିତ ଅଂଶ, ଯେହେତୁ ଆୟକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ଆୟକର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କରର ପରିମାଣ ଦ୍ୱାରା ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା, କମ୍ପାନୀର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସାଧାରଣ ବୈଠକର ତାରିଖ ଅନୁଯାୟୀ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭାଂଶ ଭାବରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ। 1842 ଅଂଶଗୁଡିକର ଲାଭାଂଶର ଆନୁପାତିକ ପରିମାଣ, ମୋଟ ହେବା ପରେ, 54,307/- ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା ।ଏହି ପରିମାଣକୁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ମିଳିତ ପରିବାରର ଆୟରେ ଯୋଡିଥିଲେ । କରଦାତାଙ୍କ-ପରିବାର ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ଧାରା 23A ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିବା ଲାଭାଂଶର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ହାତରେ ଆକଳନ କରାଯିବା ଉଚିତ, ଅର୍ଥାତ୍, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମରେ ଅଂଶ କମ୍ପାନୀର ପୁସ୍ତକରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ହାତରେ ନୁହେଁ, ଯଦିଓ ଏହା ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ସେମାନେ ଅଂଶଧନର ହିତାଧିକାରୀ ଥିଲେ । ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅପିଲୀୟ ସହାୟକ ଆୟୁକ୍ତ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ପରେ ଏହି ମାମଲା ଆୟକର ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଅପିଲରେ ଯାଇଥିଲା ।ବିଭାଗ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ

1961
ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II
ବନାମ
ଶକୁନ୍ତଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଧାରା 23 A ର ଯୋଜନା ଏବଂ "ଅଂଶୀଦାର" ଶବ୍ଦର ସାଧାରଣ ଅଭିଧାନ ଅର୍ଥକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଧାରା 23 A ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ଯୌଥ ପରିବାରକୁ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ କାହିଁକି ଧାରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ I ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର 1957 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ 15 ତାରିଖର ଆଦେଶରେ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଧାରା 23Aର ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ କରଦାତା ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ତାହା ସେହି ଧାରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଫଳ କରିବ, କିନ୍ତୁ ଏହା ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏସ.ସି. କାମବାଟ୍ଟା ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, ବମ୍ବେ (1) ମାମଲାରେ ଆୟକର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପରିବଦ୍ଧ ବୋଲି ରାୟ ଦେଇଥିଲେ I .ତଦନୁସାରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ଆୟରୁ ବିବେଚିତ ଲାଭାଂଶ ଆୟକୁ ବାଦ ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ I ଏହାପରେ ବମ୍ବେର ଆୟକର କମିଶନର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବମ୍ବେର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେଲେ:

> " 54, 307 ଟଙ୍କାର ଲାଭାଂଶ ଆୟ, ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର କରଦାତାଙ୍କ ହାତରେ ଆକଳନ କରାଯିବ କି ?"

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ମତ ଥିଲା ଯେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ତାଙ୍କ ଆଦେଶରୁ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇଛି ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରିଥିଲେ I

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 1957 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ 25 ତାରିଖରେ ଦେଇଥିବା ଆଦେଶରେ, କରଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ I ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେ ଏକ ଆୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହାକୁ ଧାରା 23A ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏପରି ବଣ୍ଟନରେ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କର ସମାନୁପାତିକ ଅଂଶ ସେମାନଙ୍କର ଆୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ; ଏବଂ ଯେହେତୁ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର କମ୍ପାନୀର ଏକ ପଞ୍ଜିକୃତ ଅଂଶୀଦାର ନଥିଲେ ଏବଂ ହୋଇପାରିନଥିଲେ, ସେହି ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ରାଶିକୁ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ଆୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ I ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ *ଏସ. ସି.*

କାମବାଟା ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର; ବମ୍ବେ [1] ମାମଲାରେ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତକୁ ପୁନଃ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିଥିଲେ ।

1961
ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II
ବନାମ
ଶକୁନ୍ତଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିରୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି, ବମ୍ବେର ଆୟକର କମିଶନର ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପରି ଅନୁମତି ପାଇ ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆଣିଥିଲେ ।

ଅର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1955 ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସଂଶୋଧନ ପୂର୍ବରୁ ଅଧିନିୟମ 23Aର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆବଶ୍ୟକ ।

"23A: ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ।"

(1) ଯେଉଁଠାରେ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ସୁନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସାଧାରଣ ସଭାରେ କମ୍ପାନୀ ସମ୍ମୁଖରେ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ହିସାବ ଉପସ୍ଥାପନ ହେବା ପରେ ଷଷ୍ଠ ମାସ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଲାଭାଂଶ ଭାବରେ ବଣ୍ଟାଯାଇଥିବା ଲାଭ ଏବଂ ମୁନାଫା ସେହି ପୂର୍ବ ବର୍ଷର କମ୍ପାନୀର ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ ଆୟର ଷାଠିଏ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍ ଅଟେ, ଯାହା ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ୟ ଆୟକର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଟିକସ ପରିମାଣ ଦ୍ୱାରା ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥାଏ, ସେ ସୁନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ପୂର୍ବ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଲାଭର ସ୍ୱଳ୍ପତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏକ ଲାଭାଂଶ କିମ୍ବା ଘୋଷିତ ଲାଭାଂଶ ଠାରୁ ଅଧିକ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନ ଅଯୌକ୍ତିକ ହେବ, ସେ ପରିଦର୍ଶକ ସହାୟକ କମିଶନରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ଲିଖିତ ଆଦେଶ ଦେବେ ଯେ ଆୟକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ପୂର୍ବ ବର୍ଷର କମ୍ପାନୀର ଆକଳନଯୋଗ୍ୟ ଆୟର ଅବିଭାଜିତ ଅଂଶ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ୟ ଆୟକର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଟିକସ ପରିମାଣ ଦ୍ୱାରା ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିବା ଅଂଶ ଉପରୋକ୍ତ ସାଧାରଣ ସଭାର ତାରିଖ ଅନୁଯାୟୀ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭାଂଶ ଭାବରେ ବଣ୍ଟାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ, ଏବଂ ତା'ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଆନୁପାତିକ ଅଂଶ ଏପରି ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ମୋଟ ଆୟ ଆକଳନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ମୋଟ ଆୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ :
ଏହା ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଉପଧାରା କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ

(1) (1946) 14 I.T.R. 748.

ନାହିଁ ଯେଉଁଥିରେ ଜନସାଧାରଣ ଯଥେଷ୍ଟ ଆଗ୍ରହୀ କିମ୍ବା ଏପରି କମ୍ପାନୀର ଏକ ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଯଦି ଏପରି ସହାୟକ କମ୍ପାନୀର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶଧନ ପୁଞ୍ଜି ମୂଳ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ମନୋନୀତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଏ ।

ଏହି ଧାରା ବାସ୍ତବରେ ଏକ କାଳ୍ପନିକ କିମ୍ବା ଆନୁମାନିକ ଲାଭାଂଶ-ଆୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନଥାଏ । ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ହିସାବ କମ୍ପାନୀ ସମ୍ମୁଖରେ ସାଧାରଣ ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ତାରିଖ ଅନୁସାରେ ଏହି ଆନୁମାନିକ ଲାଭାଂଶ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଏହି ଧାରାରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏହା ଅଧୀନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ନିଜେ ଆକଳନର ଏକ ଆଦେଶ ନୁହେଁ; ଏହା ଧାରା 23 କିମ୍ବା ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ଆକଳନ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଧାରାର ସ୍ପଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ମୋଟ ଆୟର ଆକଳନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାଇଁ କୃତ୍ରିମ କିମ୍ବା ଆନୁମାନିକ ଆୟକୁ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ମୋଟ ଆୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ *ଏସ.ସି. କାମବାଟ୍ଟା ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, ବମ୍ବେ* [1] ମାମଲାରେ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଏକ ଅଂଶ ଦୁଇ କିମ୍ବା ତତୋଧିକ ନାମରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା, ସେଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଏକ ସଂଘ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ପଞ୍ଜିକୃତ ଧାରକମାନଙ୍କୁ ଧାରା *23A ଅନୁଯାୟୀ 'ଅଂଶ-ଧାରକ' ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ* ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆକଳନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏଥିରେ ଆହୁରି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଧାରା 23A ଅଂଶଧନ କିମ୍ବା ଲାଭପ୍ରଦ ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାର ବିଷୟରେ କିଛି କୁହାଯାଇ ନାହିଁ; ଏହା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ଧାରା ଥିଲା ଏବଂ ଦୋଷାରୋପ ଧାରା ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ଆନୁମାନିକ ଆୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ କୃତ୍ରିମ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳରେ ନଥିଲା । *ଶ୍ରୀ ଶକ୍ତି ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, ବମ୍ବେ ସିଟି [2]* ମାମଲାରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ସେହି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆଇନର ଧାରା 18 (5) ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ 'ଅଂଶୀଦାର' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବୁଝାଉଥିଲା ଯାହାକୁ କମ୍ପାନୀର ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା କେବଳ ଏକ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀଦାର ଯିଏ *ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 (2) ଏବଂ 18 (5) 1961*

[1] (1946) 14 I.T.R. 748.
[2] (1946) 16 I.T.R. 187.

ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ହକଦାର ଥିଲେ । ଏହି ମତ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା *ହାଓଡ଼ା ଟ୍ରେଡିଂ କୋ. ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କଲିକତା* ([1]) ରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ 'ଅଂଶୀଦାର' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିଟି ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ର ଧାରା 18(5)ରେ ବ୍ୟବହୃତ ସମାନ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କାହିଁକି ବୁଝାଏ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ବୈଧ କାରଣ ନାହିଁ ।

1961
ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II
ବନାମ
ଶକୁନ୍ତଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ଶ୍ରୀ ଶକ୍ତି ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର, ବମ୍ବେ ସିଟି ([2]) ମାମଲାରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ସହିତ ଜଡିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି *ଉପରେ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେହିପରି, ଅଧିନିୟମ 23 ଏ ରେ 'ଅଂଶୀଦାର'* ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସମାନ ଅର୍ଥ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ଅର୍ଥାତ୍ କମ୍ପାନୀର ବହିରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ଆମେ ଦେଖୁ ନାହୁଁ । ଯଦି 'ଅଂଶୀଦାର' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଧାରା 18 (5) ରେ ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ଥାଏ ଏବଂ ଧାରା 23A ରେ ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ ଥାଏ ତେବେ ଏହା ଅନିୟମିତ ହେବ; କାରଣ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେବ ଯେ ଧାରା 23A ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ବିବେଚିତ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 (5) *ର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ନାହିଁ ।*

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା 23A ରେ 'ଅଂଶୀଦାର' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବୁଝାଏ ଯିଏ ଅଂଶଧନର ମାଲିକ, ପରିସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି କମ୍ପାନୀରେ ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବେ କି ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଯେ ଧାରାଟିର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତିରିକ୍ତ ଟିକସ ଏଡାଇବା ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା, ଏବଂ ଯଦି ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ଲାଭଦାୟକ ମାଲିକ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେହି ପରିବାର ଧାରା 23A ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ଏକ କମ୍ପାନୀରେ ଅଂଶୀଦାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 23A ଉପରେ ରଖାଯାଇଥିବା ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଧାରାଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ବିଫଳ କରିବ । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 23Aର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାରେ ଏକ ଆଇନଗତ ପରିକଳ୍ପନାକୁ

([1]) (1959) 36 I.T.R. 215.
([2]) (1948) 16 I.T.R. 187.

1961
ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II ବନାମ ଶକୁନ୍ତଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ତାର୍କିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଏହି ନୀତିକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଧାରା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଆଇନଗତ ପରିକଳ୍ପନା ହେଉଛି ଯେ ଲାଭ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ "ସାଧାରଣ ବୈଠକର ତାରିଖ ଅନୁଯାୟୀ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭାଂଶ ଭାବରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିବା ପରି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ" । ଏହି ଆଇନଗତ ପରିକଳ୍ପନାକୁ ତାର୍କିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚାଇବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରକୃତରେ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ସମାନ ଲାଭାଂଶ ପ୍ରକୃତରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ବଣ୍ଟନ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ହାତରେ ଆୟ ହେବ ଯାହା ପ୍ରକୃତ କିମ୍ବା କୃତ୍ରିମ ହେଉ, ଏହାର ଆୟ ଉପରେ ସମସ୍ତ କର ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବ ।

ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ପ୍ରସଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତିମୂଳକ ଅଟେ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ବାସ୍ତବରେ ଧାରା 23A ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ, ଏବଂ ଆମକୁ ଧାରା 23A କୁ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସ୍ୱଷ୍ଟ ଶବ୍ଦରେ ଧାରା ଦର୍ଶାଏ ଯେ "ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଆନୁପାତିକ ଅଂଶ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ମୋଟ ଆୟରେ ଆକଳନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ" । ଏହି ଧାରା ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଲାଭଦାୟକ ମାଲିକଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ବିଷୟରେ କୁହେ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 (5) ଲାଭାଂଶର ସଞ୍ଚୟନ ସହିତ ଜଡିତ ଏବଂ ଏଥିରେ ଦୁଇଟି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖାଯାଏ "ପ୍ରତିଭୂତିର ମାଲିକ" ଏବଂ "ଅଂଶୀଦାର" । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ "ପ୍ରତିଭୂତିର ମାଲିକ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏଥିରେ ସମ୍ଭବତଃ ଜଣେ ଲାଭଦାୟକ ମାଲିକଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରେ; କିନ୍ତୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି ଯେ ଧାରା 18 (5) ରେ "ଅଂଶୀଦାର" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଅର୍ଥ କମ୍ପାନୀରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବା ଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ ବୁଝାଏ ।ଯେପରି ଆମେ ପୂର୍ବରୁ କହିଛୁ ଯେ, ଧାରା 23A ରେ "ଅଂଶୀଦାର" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିଟିର ସମାନ ଅର୍ଥ କାହିଁକି ରହିବ ନାହିଁ ତାହାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ନାହିଁ । ଧାରା 23A ର ଉପ-ଧାରା (3) ଏବଂ (4) ମଧ୍ୟ ସ୍ଥିତି ସ୍ୱଷ୍ଟ କରେ : ସେମାନେ କମ୍ପାନୀର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ବିଷୟରେ କଥା ହୁଅନ୍ତି କାରଣ ଏହା କମ୍ପାନୀର ସଦସ୍ୟ ନୁହେଁ ।

1961
ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ବମ୍ବେ ନଗର II ବନାମ ଶକୁନ୍ତଳା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ. ଦାସ

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଚରଣଦାସ ହରିଦାସ ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର ବମ୍ବେ ([1]) ଏବଂ ଆୟକର କମିଶନର ବମ୍ବେ ବନାମ ନନ୍ଦଲାଲ ଗଣ୍ଡାଲାଲ *([2]) ମାମଲାରେ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାରର ଭାଗିଦାରୀ* ସ୍ଥିତି ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା । *ଏହା ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ ଯେ ହିନ୍ଦୁ ଅବିଭକ୍ତ ପରିବାର ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ* କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀଦାର ନଥିଲେ । ତେଣୁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆନୁମାନିକ ଆୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆମେ ଧାରା 23A ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯଦି ଧାରା ଶବ୍ଦବିନ୍ୟାସରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଅଛି, ତେବେ ଆମେ ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଆଳ ଦେଖାଇ ସମାଧାନ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ। ଏଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଭାଗିଦାରୀ ଆଇନ କିମ୍ବା ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ନାହିଁ, ଯେପରି ଆୟକର କମିଶନର ବମ୍ବେ ବନାମ ନନ୍ଦଲାଲ ଗଣ୍ଡାଲୁଲ (2) ରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ଯାହା ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଏଠାରେ ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ଏକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଧାରା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଧାରଣା ବିଧାନର ସରଳ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆମେ *ଦେଖୁନାହୁଁ ଯେ ଆରୋପିତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଧାରା 23A ରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏହା* କମ୍ପାନୀର ବହିରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ, ଧାରାଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ବିଫଳ କରେ । ଧାରାଟି ଏବେ ବି କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ଧାରା 23A ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କ ଆୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଆନୁମାନିକ ଆୟ ଯୋଡାଯିବ। ଆମେ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ଯେ ଏକ ଆଇନଗତ ପରିକଳ୍ପନାକୁ ତାର୍କିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ନୀତି ଆମକୁ ଧାରାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବାହାରକୁ ଯିବା କିମ୍ବା "ଅଂଶୀଦାର-ଧାରକ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏପରି ଏକ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ଯାହା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବହନ କରେ ନାହିଁ ।

ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହି ଉତ୍ତରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଥିଲେ ଯେ ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନଟି ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ତିନୋଟି ଅପିଲ ବିଫଳ ହୁଏ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ; ଗୋଟିଏ ଶୁଣାଣି ଖର୍ଚ୍ଚ ।

([1]) (1960) 39 I.T.R. 202.
([2]) (1960) 40 I.T.R.

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

1961
ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ,
ବମ୍ବେ ନଗର II
ବନାମ
ଶକୁନ୍ତଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ
ଦୁଇ ଜଣ ଇତ୍ୟାଦି
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. କେ.
ଦାସ

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।